

Ryszard Hajduk CSsR

ORCID: 0000-0002-8012-2184

UWM – Olsztyn

Wzór doskonałości chrześcijańskiej. Św. Józef w tekstach św. Alfonsa Marii de Liguoriego

Słowa kluczowe: Jan Paweł II, Franciszek, świętość, duchowość, powołanie chrześcijańskie

Keywords: John Paul II, Francis, holiness, spirituality, Christian vocation

23 marca 1871 roku Pius IX ogłosił św. Alfonsa Marię de Liguoriego doktorem Kościoła. Wspominając tę rocznicę, papież Franciszek wskazuje na wrażliwość Świętego z Neapolu na potrzeby duchowe ludzi, często zagubionych i pozbawionych opieki duszpasterskiej. Wszystko, co czynił Święty Doktor, służyło komunikowaniu ludziom Bożego miłosierdzia i wzbudzaniu w nich pragnienia świętości¹.

Św. Alfons był adwokatem, teologiem, poetą i malarzem, autorem książek i utworów muzycznych, założycielem i przełożonym Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela, ale przede wszystkim duszpasterzem. Gdy chwycił za pióro, czynił to z uwagi na potrzeby duszpasterskie. Z troską o dobro duchowe ludu, publikował książki, których treścią pragnął poruszyć serce człowieka i wzbudzić w nim podziw dla odkupieńczej miłości Boga. Chcąc dotrzeć do wszystkich, a zwłaszcza do ludzi prostych i najuboższych, z orędziem o obfitym odkupieniu, Święty używał ich języka i podawał wskazania, które miały im pomóc wstąpić na drogę wiodącą do świętości i na niej wytrwać. W taki sam sposób podchodził do pełnionej przez siebie posługi głoszenia słowa Bo-

¹ *Messaggio del Santo Padre Francesco in occasione del 150.mo anniversario della proclamazione di Sant'Alfonso Maria de' Liguori Dottore della Chiesa*, https://www.vatican.va/content/francesco/it/messages/pont-messages/2021/documents/papa-francesco_20210323_messaggio-santalfonso.html.

żego, której celem było wskazać ludziom drogę do zjednoczenia z Chrystusem, a tym samym do pełni życia².

W swojej działalności duszpasterskiej, na wszystkich jej polach, Doktor Najgorliwszy obficie korzystał z tekstów ojców Kościoła, świętych i teologów. Cytując pisma wielkich mistyków i mistrzów życia duchowego, jak św. Teresa z Ávili czy Franciszek Salezy, chciał tym bogactwem duchowym karmić pobożność chrześcijańską i umacniać życie wiarą w codzienności. W ten sposób starał się przezwyciężyć rozdział pomiędzy teologią a pobożnością ludową. Wykorzystując swój talent pisarski, dokonywał w swoich publikacjach „przekładu” teologii na prawdę zrozumiałą dla ludu³.

Jednym z dzieł św. Alfonsa, którego celem było umocnić pobożność ludzi na drodze do nieba, jest książeczka *Siedem medytacji ku czci św. Józefa na siedem dni poprzedzających jego święto*⁴. Z jej pomocą Święty pragnął pobudzić wiernych do poddania się opiece św. Józefa, który swoim czcicielom wyprasza liczne łaski. Jego pomoc jest szczególnie ważna w perspektywie śmierci, gdyż jest on opiekunem umierających i patronem dobrej śmierci.

Jako że Założyciel redemptorystów w rozważaniach poświęconych św. Józefowi kreśli jego sylwetkę duchową, można spróbować przyjrzeć się tej biblijnej postaci także pod kątem tego, w jaki sposób Opiekun Dzieciątka Jezus realizował swoje powołanie do świętości. Pomocne w tym względzie będzie kazanie św. Alfonsa wygłoszone na uroczystość św. Józefa, w którym autor ukazuje postać męża Maryi na podstawie tekstów Pisma Świętego⁵. Kluczem hermeneutycznym do odczytania rysów świętości w osobie Józefa będzie nauczanie św. Alfonsa dotyczące życia duchowego i środków, których stosowanie prowadzi do osiągnięcia zbawienia. Na podstawie poczynionych obserwacji można wyciągnąć wnioski, w jakiej mierze i w czym św. Józef ukazywany przez św. Alfonsa może być dla dzisiejszych wyznawców Chrystusa wzorem doskonałości chrześcijańskiej. W weryfikacji tej kwestii pomoże zestawienie myśli

² P. Hitz, *Alfons von Liguori – Kirchenlehrer der Seelsorge*, „Anima” 1946, nr 1, s. 64–65; D.J. Billy, *Simple, Heartfelt Words. Preaching in the Alphonsian Tradition*, Liguori (Missouri) 2006, s. 9–11.

³ L. Châtellier, *La mission populaire: annonce prophétique du salut*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 109; J.R. Colón León, *La oración de petición en la doctrina de San Alfonso Maria de Liguori. Estudio histórico-teológico*, Roma 1986, s. 231.

⁴ S. Alfonso Maria de Liguori, *Settenario di meditazioni in onore di S. Giuseppe per li sette giorni precedenti alla sua festa*, w: tenże, *Opere ascetiche*, t. X, Roma 1968, s. 325–349 (dalej: *Settenario di meditazioni*).

⁵ S. Alfonso Maria de Liguori, *Sermone nella festa di san Giuseppe*, w: tenże, *Discorsi sacri morali o sia sermoni compendiat per tutte le domeniche dell'anno*, Bassano 1793, s. 260–264 (dalej: *Sermone*).

Doktora Najgorliwszego z wybranymi dokumentami Kościoła posoborowego, ukazującymi osobę św. Józefa.

1. Alfonsjańska droga do pełni życia chrześcijańskiego

Kwestia zbawienia i uświęcenia, a także problem powołania jednostki do pełni życia chrześcijańskiego zajmuje centralne miejsce w duchowości św. Alfonsa⁶. Założyciel redemptorystów, w przeciwieństwie do doktryny głoszonej przez jansenistów, mocno podkreślał prawdę o powszechnym powołaniu do zbawienia i świętości. Boże Odkupienie jest obfite, a nie „skąpo wydzielane”⁷. Bóg kocha wszystkich ludzi i chce wszystkich zbawić przez życie wypełnione miłością. Miłość do Chrystusa jest największym dziełem, jakie człowiek może wykonać na ziemi. Alfons pragnął zobaczyć jak najwięcej ludzi zakochanych w Jezusie w świecie, w którym jest On tak mało kochany⁸. Święty był przekonany, że zbawienie i uświęcenie, które są sensem i celem ludzkiego życia, mogą osiągnąć zarówno duchowni, jak i świeccy, zgodnie z darami natury i łaski. Bóg bowiem powołuje każdego człowieka do zjednoczenia ze sobą i do dobrego życia.

Zbawienie i uświęcenie dokonuje się przez miłość Boga do człowieka i miłość człowieka do Boga. Dla Boga serce człowieka jest rajem⁹. Jest On gotów uczynić wszystko, aby „objawić nam swoją miłość: *Umiłował nas i samego siebie wydał za nas* (por. Ef 5,2). Ukochał nas, a ponieważ nas ukochał, sam siebie wydał na ból, hańbę i śmierć boleśniejszą od jakiegokolwiek innej śmierci poniesionej przez człowieka na ziemi”¹⁰. Miłość Boża, która najpełniej objawia się w cierpieniu i śmierci Syna Bożego dla odkupienia człowieka, odpowiada na jego najgłębsze potrzeby duchowe, jest zdolna go przemienić i doprowadzić do zjednoczenia z Bogiem. Jest to miłość, która pociąga i wzywa do odpowiedzi. W duchowości Alfonsjańskiej finalizm dominuje nad moralizmem, to znaczy miłość jest celem, a wszystko inne, jak zdobywanie cnót i postępowanie według zasad moralnych – drogą, która do niego prowadzi¹¹.

⁶ *Lettera apostolica Spiritus Domini del Sommo Pontefice Giovanni Paolo in occasione del bicentenario della morte di Sant'Alfonso Maria de' Liguori* (1.08.1987), nr 2, https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/it/apost_letters/1987/documents/hf_jp-ii_apl_19870801_spiritus-domini.html.

⁷ F.-X. Durrwell, *Copiosa apud Eum redemptio*, „Revertimini ad fontes” 1996, nr 3, s. 78.

⁸ D. Capone, *Sant'Alfonso missionario*, Napoli 1987, s. 28.

⁹ S. Alfonso Maria de Liguori, *Modo di conversare continuamente ed alla familiare con Dio*, w: tenże, *Opere ascetiche*, t. I, Roma 1933, s. 316.

¹⁰ Tenże, *Pratica di amar Gesù Cristo*, w: tenże, *Opere ascetiche*, t. I, Roma 1933, s. 4.

¹¹ A. Bazieli, *Spiritualità di S. Alfonso M. de Liguori. Studio storico-teologico*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1983, nr 31, s. 366.

Duchowość Alfonsjańska jest w pełni chrystocentryczna, skoncentrowana na miłości Chrystusa do ludzi i ludzi do Chrystusa¹². Bóg objawia swoją miłość do człowieka przede wszystkim w Jezusie Chrystusie, a człowiek przez przyłgnięcie do Chrystusa miłuje Boga. W duchowości Alfonsjańskiej wszystko zmierza do tego, by człowiek związał się na zawsze z Chrystusem¹³. Dlatego też człowiek powinien nieustannie spoglądać na pełne miłosierdzia oblicze Boga, który w Jezusie Chrystusie umiera na krzyżu, aby objawić ludziom wielkość swojej miłości¹⁴. Miłość ta nie tylko objawia łaskość Boga, ale wzywa do naśladowania. Kontemplując Jezusowy krzyż, człowiek uczy się prawdziwej miłości¹⁵.

W Chrystusie, który przyjął nasze człowieczeństwo, Bóg stał się bliski człowiekowi. Aby trwać w obecności Boga i w zjednoczeniu z Nim, wierzący winni kontemplować miłość Bożą wyrażającą się w tajemnicy Chrystusa, a w zwłaszcza w Jego wcieleniu i życiu ziemskim, w Jego męce i śmierci. Podtrzymywaniu żywej relacji z Bogiem służy udział we Mszy św., częste przyjmowanie Komunii św. i korzystanie z sakramentu pokuty, a także adorowanie Jezusa ukrytego w Najświętszym Sakramencie¹⁶.

Odpowiedzią na Bożą miłość, z którą człowiek spotyka się w swoim życiu, winno być całkowite zaufanie i powierzenie się Bogu¹⁷. Kto poznał wielkość Bożej miłości, chce we wszystkim podobać się Bogu. Wynika z tego nie tylko pragnienie unikania grzechu, ale także moralnych niedoskonałości, czyli obojętności lub moralnego chłodu. W tym celu konieczne jest ciągłe nawracanie się i nieustanne umacnianie woli coraz doskonalszego miłowania Boga i pełniejszego oddania się swojemu Panu¹⁸.

W duchowości Alfonsjańskiej konkretnym wyrazem miłości i całkowitej przynależności do Boga jest świadoma i odpowiedzialna troska o życie zgodne

¹² S. Raponi, *La chiamata universale alla santità in S. Alfonso. Il caso delle donne sposate*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 203; M. Vidal, *La imagen de Dios en la tradición redentorista*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1998, nr 46, s. 275.

¹³ T. Kennedy, *Did St. Alphonsus Practice Practical Theology? „Per venire dunque alla pratica”. Practice or Pragmatism?*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 162.

¹⁴ S. Majorano, *Il popolo chiave pastorale di S. Alfonso*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 78–80.

¹⁵ G. Velocci, *Cristo: centro della spiritualità alfonsiana*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 59; S. Majorano, *Charyzmat obfitego Odkupienia*, „Revertimini ad fontes” 1996, nr 1, s. 31.

¹⁶ A. Bazielich, *Spiritualità di S. Alfonso M. de Liguori*, dz. cyt., s. 368–370; M. Vidal, *La imagen de Dios en la tradición redentorista*, dz. cyt., s. 272.

¹⁷ S. Majorano, *Il popolo chiave pastorale di S. Alfonso*, dz. cyt., s. 81.

¹⁸ P. Hitz, *Alfons von Liguori – Kirchenlehrer der Seelsorge*, dz. cyt., s. 66.

z wolą Bożą, aby osiągnąć jak najpełniejsze zjednoczenie własnej woli z nią¹⁹. Chodzi tu zarówno o postawę dyspozycyjności i gotowości do pełnienia woli Bożej, jak i o aktywne i całkowite zaangażowanie w przyjęcie wszystkich wymagań Boskiego planu zbawienia oraz o użycie wszelkich konkretnych środków, aby wypełnić swoje osobiste powołanie. To także kwestia całkowitego oddania się Bogu i zawierzenia się we wszystkim Jego Opatrzności²⁰.

Konsekwencją miłości do Boga i Chrystusa jest miłość bliźniego²¹. Jest ona skierowana zwłaszcza do ubogich i najbardziej opuszczonych, a wyraża się zarówno w niesieniu im pomocy materialnej, jak i w trosce o duchowe potrzeby innych. W osiągnięciu postawy bezinteresownej miłości do Boga, Chrystusa i bliźniego pomaga modlitwa, która jest środkiem wzrostu i rozwoju duchowego. Musi ona towarzyszyć aktywności zewnętrznej, a więc wszelkiego rodzaju pracy i działalności charytatywnej²².

W modlitwie człowiek odpowiada na łaskę zbawienia otrzymaną od Boga i ją przyjmuje. Dlatego „kto się modli, z pewnością się zbawi; kto się nie modli, z pewnością się potępi”²³. Przez modlitwę człowiek otwiera się na działanie Boga w swoim życiu, który zaspokaja jego najgłębsze potrzeby. Modląc się, człowiek staje się uczestnikiem obfitego odkupienia. Bóg chce, aby wszyscy zostali zbawieni, i dlatego dał ludziom wielki środek modlitwy, która najlepiej łączy w sobie miłość do Stwórcy i Odkupiciela, powszechność powołania do świętości oraz zjednoczenie z wolą Bożą²⁴. Służy ona pełniejszemu przeżywaniu życia chrześcijańskiego i jest środkiem wytrwałości w procesie nawrócenia, pomagając człowiekowi wytrwać w dobrem i rozwijać życie duchowe²⁵.

Od modlitwy zależy zbawienie człowieka, gdyż pozwala mu podtrzymać żywą relację osobową z Bogiem. Alfons podkreśla przy tym, że modlitwa musi być ciągłą, pełną zażyłości rozmową z Bogiem. Powinna przypominać spotkanie z najdroższym przyjacielem, który kocha bez granic. Modlitwa nigdy nie może sprowadzić się do zimnego, racjonalnego rozważania prawd

¹⁹ S. Alfonso Maria de Liguori, *Via della salute*, w: tenże, *Opere ascetiche*, t. X, Roma 1968, s. 312.

²⁰ A. Bazieli, *Spiritualità di S. Alfonso M. de Liguori*, dz. cyt., s. 367; P. Hitz, *Alfons von Liguori – Kirchenlehrer der Seelsorge*, dz. cyt., s. 66.

²¹ D. Capone, *Sant'Alfonso missionario*, dz. cyt., s. 29.

²² J.R. Colón León, *La oración de petición en la doctrina de San Alfonso Maria de Liguori*, dz. cyt., s. 221.

²³ S. Alfonso Maria de Liguori, *Del gran mezzo della preghiera*, w: tenże, *Opere ascetiche*, t. II, Roma 1962, s. 32.

²⁴ J.R. Colón León, *La oración de petición en la doctrina de San Alfonso Maria de Liguori*, dz. cyt., s. 224; L. Châtellier, *La mission populaire: annonce prophétique du salut*, dz. cyt., s. 106.

²⁵ J.R. Colón León, *La oración de petición en la doctrina de San Alfonso Maria de Liguori*, dz. cyt., s. 232.

objawionych, ale winna być pełnym uczuć dialogiem, wypływającym z serca przepełnionego miłością *do Boga*. Błędem jest, gdy wobec Boga człowiek przyjmuje postawę nieśmiałego i zawstydzonego niewolnika, który drżąc ze strachu, staje przed władcą albo myśli, że rozmowa z Bogiem to nic innego jak nuda i gorycz²⁶.

Z tajemnicą Chrystusa Odkupiciela ściśle związana jest pobożność maryjna. Matka Syna Bożego jest współpracownicą w dziele Odkupienia, obdarzona przez Stwórcę wyjątkowymi łaskami. Św. Alfons był wytrwałym obrońcą Niepokalanego Poczęcia Maryi i propagatorem prawdy o duchowym macierzyństwie Matki Bożej, czyli o Jej niezastąpionej roli w ekonomii łaski i zbawienia²⁷. W duchowości Alfonsjańskiej pobożność maryjna jest jednym z głównych wyrazów życia modlitwy, którego celem jest wzrost w miłości²⁸.

Obok życia modlitewnego niezastąpionym warunkiem rozwoju miłości do Boga i bliźniego jest stałe doskonalenie osobowości, a zwłaszcza wyzwolenie sfery emocjonalnej z przesadnej miłości własnej, egoizmu i nieuporządkowanego przywiązania do świata; dokonuje się to poprzez praktykowanie ducha ewangelicznego ubóstwa, pokory, samozaparcia i roztropnej praktyki umartwienia. Św. Alfons nazywa to wszystko *distacco*, dzięki któremu człowiek usuwa z serca wszystko, co nie jest Boga i nie jest dla Boga, aby móc żyć z Nim w ścisłym zjednoczeniu²⁹. Uwalniając się z wszelkich więzów i panując nad popędami namiętności, może osiągnąć wewnętrzną harmonię i wolność, którą Bóg obdarzył człowieka, aby mógł wypełnić swoje życie miłością³⁰. W tym celu chrześcijanin winien oczyszczać swoją duszę z nieuporządkowanych przywiązań, przyczyniając się tym samym do doskonalenia komunii z Bogiem. Oznaką zdystansowania się wobec świata jest także zaangażowanie w życie codzienne poprzez praktykowanie miłości bliźniego i wytrwałość w ofiarnym wypełnianiu codziennych obowiązków³¹.

W obliczu niebezpieczeństw i trudności, które zagrażają wzrostowi człowieka w miłości do Boga, św. Alfons kładł nacisk na potrzebę życia w całkowitej ufności, aby uniknąć zarówno lekkomyślnej zuchwałości, jak i zniechę-

²⁶ G. Velocci, *Cristo: centro della spiritualità alfonsiana*, dz. cyt., s. 56; S. Majorano, *Il popolo chiave pastorale di S. Alfonso*, dz. cyt., s. 84.

²⁷ S. Alfonso Maria de Liguori, *Le Glorie di Maria*, Roma 1797, s. 111–119.

²⁸ A. Bazielich, *Spiritualità di S. Alfonso M. de Liguori*, dz. cyt., s. 368–369.

²⁹ S. Alfonso Maria de Liguori, *Considerazioni sopra le virtù e pregi di S. Teresa*, w: *Opere di S. Alfonso Maria de Liguori*, t. II, Torino 1846, s. 460.

³⁰ Tenze, *Theologia moralis. Adjuncta in calce perutili instructione ad proxim confessariorum*, t. I, Bassano 1832, s. 64; B. Häring, *Moralność dla odkupionych. Idea odkupienia u św. Alfonsa de Liguori*, „Revertimini ad fontes” 1996, nr 1, s. 9.

³¹ A. Bazielich, *Spiritualità di S. Alfonso M. de Liguori*, dz. cyt., s. 370.

cenia. Służy temu pamięć o miłosierdziu Bożym, umacnianie wewnętrznej uczciwości i unikanie wszystkiego, co mogłoby przygasić płomień miłości w sercu człowieka. Duchowość Alfonsjańska podkreśla potrzebę wierności Chrystusowi, rozumianej jako wytrwanie w miłości i stałość w wypełnianiu osobistego powołania. I w tym wypadku jako pomoc św. Alfons zalecał modlitwę, która daje człowiekowi siłę do realizacji swojej misji życiowej i osiągnięcia doskonałości na wzór tych, którzy należą już do społeczności świętych, jak Józef z Nazaretu³².

2. Najgorliwszy Doktor Kościoła o życiu i cnotach Józefa z Nazaretu

Ukazując św. Józefa wierzącym, św. Alfons podkreśla jego wyniesienie przez Boga. Św. Józef zasługuje na cześć, ponieważ został uhonorowany przez Boga bardziej niż wszyscy patriarchowie, prorocy, apostołowie i biskupi, gdyż są oni nazywani tylko sługami, a Józef otrzymał miano ojca Syna Bożego. Z woli Stwórcy był on odpowiedzialny za rodzinę złożoną z Matki Bożej i Jędrnorodzonego Syna Bożego, w której był panem (por. Ps 104, 21). W tej sytuacji jako Dziecko posłuszny był mu Ten, który rozkazuje królom³³.

Św. Alfons naucza, że Józef został obdarzony przez Boga wszystkimi darami mądrości i świętości, aby mógł mu zostać powierzony pod opiekę Syn Boży. Świętość Józefa była więc dziełem samego Boga, ponieważ kiedy Bóg wybiera kogoś do wypełnienia konkretnego zadania, udziela mu łask do jego realizacji. Otrzymał on od Boga wszystkie łaski i przywileje udzielone również innym świętym. Zdaniem Świętego z Neapolu, Józef został uświęcony już w łonie matki jak Jeremiasz i Jan Chrzciciel, utwierdzony w łasce i zawsze wolny od nieuporządkowanych impulsów, dzięki czemu mógł wytrwać w czystości do końca³⁴.

Doktor Kościoła dostrzega także u Józefa wzrost w świętości. Odpowiednio obdarowany łaskami przez Boga był już świętym przed ślubem; jeszcze bardziej stał się nim po złączeniu się z Maryją. Przyczyniał się do tego Jej przykład, a także fakt, iż jest Ona szafarką wszystkich łask, jakich Bóg udziela ludziom. Stąd św. Alfons przychylił się do opinii św. Bernardyna ze Sieny, który podkreśla, że bardzo ubogacony musiał być mąż, którego tak bardzo kochała i przez którego była tak czule kochana. Przede wszystkim jednak świętość Józefa była owocem ciągłego przebywania w obecności Syna Bożego³⁵.

³² B. Häring, *Moralność dla odkupionych*, dz. cyt., s. 7.

³³ *Sermone*, s. 260.

³⁴ Tamże, s. 262.

³⁵ Tamże.

Założyciel redemptorystów dostrzegał w osobie Józefa to samo pragnienie, które nieustannie towarzyszyło Jezusowi: oddawać chwałę Ojcu (por. J 8, 50). Należąc do Świętej Rodziny, Józef zajmował się tylko tym, co służyło chwale Pana Boga. Nie było tam innych myśli i pragnień, jak tylko to jedno, aby podobać się Bogu. Największym zmartwieniem Józefa było to, że mógł niewłaściwym postępowaniem obrazić swojego Pana³⁶.

W swoim kazaniu o św. Józefie Doktor Najgorliwszy podkreślał, że opiekun Syna Bożego z woli Ojca niebieskiego stał się współpracownikiem w dziele odkupienia. Tę swoją misję wypełniał jako wierny świadek narodzin Jezusa i Jego wzrastania w domu w Nazarecie. Józef był w pełni świadomy zbawczego posłannictwa Syna Bożego. Dlatego też, gdy przedstawiał razem z Maryją nowo narodzone Dziecko w świątyni jerozolimskiej (por. Łk 2, 22), wiedział, że Jezusa czeka śmierć ofiarna za zbawienie świata, zgodnie z zapowiedzią Pisma Świętego, które mówi o męce Chrystusa. Zdaniem św. Alfonsa, Józef – ubogi rzemieślnik – został wybrany przez Boga, aby mieć udział w losie Jezusa, który uniżył się, przychodząc na świat, i którego czekały wzgarda oraz odrzucenie przez ludzi. Pozostając blisko prześladowanego Jezusa, Józef miał udział w Jego cierpieniach, stając się aktywnym uczestnikiem Bożego dzieła zbawienia człowieka³⁷.

Założyciel Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela zwraca uwagę na fakt, iż Józef był bardzo kochany przez Jezusa³⁸. Św. Alfons był przekonany, że w domu w Nazarecie rozmawiano tylko o miłości, którą ludzie winni okazywać Stwórcy i którą Ten ma dla ludzi, czego szczególnym dowodem jest to, że zesłał na świat swego Syna Jednorodzonego, aby cierpiał i oddał życie dla zbawienia człowieka jako Mąż boleści, wzgardzony i odepchnięty przez ludzi (por. Iz 55, 3)³⁹.

Św. Józef widziany oczami doktora Kościoła był opiekunem Syna Bożego, darzącym Go wielką miłością. Miłość ta wypływała z przebywania w bliskości Zbawiciela, którego Bóg posłał na świat, aby objawił ludziom Jego miłość (por. J 3, 16). Św. Alfons podkreślał, iż uczniowie idący do Emaus zostali rozpaleni Bożą miłością przez kilka chwil, które spędzili w towarzystwie Zbawiciela, i dzięki słowom, jakie do nich wypowiedział (por. Łk 24, 32). O ileż bardziej zatem żarliwa miłość Jezusa musiała rozpałcić wielki ogień Bożej miłości w sercu Józefa, który przez trzydzieści lat rozmawiał z Chrystusem, słuchał Jego

³⁶ *Settenario di meditazioni*, s. 338–339.

³⁷ *Sermone*, s. 261; *Settenario di meditazioni*, s. 332.

³⁸ *Sermone*, s. 264.

³⁹ *Settenario di meditazioni*, s. 339.

słów dających życie, widział doskonały przykład posłuszeństwa, pokory i cierpliwości, jaki dawał w codziennym życiu w Nazarecie⁴⁰.

Według Świętego z Neapolu, Józef darzył Jezusa wielkim uczuciem. Miłość Opiekuna do Syna Bożego nie była jednak tylko ludzka. Zaszczepił ją w jego sercu sam Bóg, mający upodobanie w swoim umiłowanym Synu (por. Mk 1, 11; J 3, 35). Józef kochał Jezusa miłością nadprzyrodzoną, oddając cześć Bogu w Osobie Jego Syna. „Józef dobrze wiedział, dzięki pewnemu i boskiemu objawieniu, jakie otrzymał od Anioła, że to Dziecko, w którego towarzystwie przebywał, było Słowem Bożym, które stało się człowiekiem z miłości do ludzi, w szczególności do niego. Wiedział, że to On sam wybrał go spośród wszystkich na opiekuna swojego życia i chciał być nazywany jego synem”⁴¹.

Opisując relację łączącą Józefa z dorastającym Jezusem, św. Alfons ukazuje posłuszeństwo Syna Bożego, który nie czynił nic poza tym, co powiedział Mu Jego ziemski ojciec, i zawsze starał się być czujny, aby usłyszeć, co Mu polecał uczynić. Ta pokorna postawa Jezusa – Pana służącego człowiekowi – rozpałała miłość w sercu Józefa. Przyglądając się życiu Zbawiciela, Józef uczył się od Niego, jak rozwijać cnoty i prowadzić święte życie⁴².

Doktor Kościoła opisał w swoich tekstach cechy, jakimi wyróżniał się św. Józef. Podkreślał jego posłuszeństwo i gotowość do wypełniania woli Bożej. Duże znaczenie przypisywał ubóstwu Józefa i jego postawie służebnej. Według Świętego z Neapolu, wszystko, co czynił ziemski opiekun Syna Bożego, wpływało z miłości, która wypełniała go do końca życia⁴³. Zgodnie z Ewangelią, św. Alfons nazywa go człowiekiem sprawiedliwym, czyli doskonałym, mającym wszystkie cnoty⁴⁴. Jest on uczniem Jezusa, który pełniąc funkcję opiekuna Jezusa, wypełnia słowa Ewangelii (por. Mt 25, 35)⁴⁵.

Nie bez znaczenia dla świętości życia Józefa była jego więź z Maryją, zwłaszcza Jej miłość. Również jego miłość do żony miała tu wielkie znaczenie, gdyż umacniała w nim miłość Bożą. Miłość małżeńska łącząca go z Maryją nie czyniła jego serca podzielonym (por. 1 Kor 7, 33)⁴⁶. Józef uważał Ją za ukochaną przez Boga, wybraną z miłości na Matkę Jego Jednorodzonego Syna⁴⁷. Kochając Maryję, naśladował więc samego Boga, a zatem w ten sposób również okazywał swoją miłość Panu i Stwórcy.

⁴⁰ *Sermone*, s. 261–263.

⁴¹ *Settenario di meditazioni*, s. 341.

⁴² *Sermone*, s. 261; *Settenario di meditazioni*, s. 342.

⁴³ *Sermone*, s. 262; *Settenario di meditazioni*, s. 344.

⁴⁴ *Sermone*, s. 262; *Settenario di meditazioni*, s. 347.

⁴⁵ *Sermone*, s. 263.

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ *Settenario di meditazioni*, s. 341.

Św. Alfons był przekonany, że modlitwa w życiu Józefa odgrywała bardzo istotną rolę. Stwierdził nawet, że całe jego życie było nieustanną modlitwą⁴⁸. Do przyjęcia takiej postawy skłaniała go bliskość Jezusa i Maryi. Ich obecność pobudzała go do dokonywania aktów wiary, ufności, miłości, wyrzeczenia i ofiarowania się. Również w tym aspekcie Józef ukazuje się jako doskonały uczeń Chrystusa, nie tylko słuchający słowa Bożego, ale żyjący nim na co dzień (por. Łk 18, 1).

Reasumując powyższe obserwacje, można stwierdzić, że w tekstach Alfonsjańskich św. Józef jawi się jako współpracownik w dziele odkupienia, otwarty na działanie Boga i gotowy jak najowocniej wykorzystać łaski, którymi obdarza go Bóg. W jego życiu najważniejsze miejsce zajmuje Osoba Jezusa i Jemu jest ono całkowicie podporządkowane. Ziemski opiekun Syna Bożego pozostaje z Nim w stałej, żywej relacji; od Niego uczy się posłuszeństwa woli Bożej, wierności Ojcu niebieskiemu i miłości do końca. Józef rozwija w sobie wszystkie cnoty, stając się dla chrześcijan wzorem wierności, zaufania Bogu, wytrwałości w cierpieniu i ofiarności. Jego życie jest wypełnione służbą dla Boga i ludzi, wolną od egoizmu i doczesnych przywiązań. Józef jest także wzorem modlitwy nieustannej i czci dla Matki Syna Bożego. Doskonałość jego życia opiera się całkowicie na miłości, którą przyjmuje od Boga i na którą odpowiada swoją miłością. Na podstawie powyższej prezentacji józefologii praktycznej, zawartej w tekstach św. Alfonsa Marii de Liguorio, można stwierdzić, iż ich autor dostrzegł w osobie Józefa z Nazaretu urzeczywistnienie ideału świętości, do którego realizacji wzywa wyznawców Chrystusa w swoich licznych publikacjach.

3. Alfonsjański obraz św. Józefa – niezmienny wzór realizacji powołania do świętości?

Również w obecnych czasach – tak jak uczynili to ojcowie soborowi przed ponad pół wiekiem⁴⁹ – Kościół przypomina wyznawcom Chrystusa o powszechnym powołaniu do świętości⁵⁰. Józef z Nazaretu jest jej wzorem. Podobnie jak w tekstach św. Alfonsa, tak i po Soborze Watykańskim II nie jest on przykładem świętości tylko dla wybranych stanów życia, czyli w szczególności dla ojców, ale dla wszystkich wiernych⁵¹. Każdy bowiem jest wezwany do życia Ewangelią i wypełniania woli Bożej, objawionej ludziom w Jezusie Chrystusie.

⁴⁸ Tamże, s. 347.

⁴⁹ LG, nr 11.

⁵⁰ GE, nr 10.

⁵¹ RC, nr 30; PC, zakończenie.

W tym kontekście Józef jawi się jako ideał „świętego z sąsiedztwa” – jako ktoś, kto pomaga dorastać Dziecku, zarabia na chleb i wytrwale podąża naprzód ku świętości bez oddalania się od swoich codziennych zajęć⁵².

Podobnie jak Doktor Najgorliwszy ponad dwa wieki temu, tak i posoborowi papieże wskazują na udział św. Józefa w zbawczym planie Bożym. Także pod tym względem jest on wzorem godnym naśladowania, gdyż żaden chrześcijanin nie jest zwolniony z obowiązku współpracy z Bogiem w dziele odkupienia człowieka⁵³. Bóg wybrał Józefa, aby w ten sposób pokazać troskę o początki historii zbawienia⁵⁴. Życie i służba Świętego z Nazaretu nabierają pełnego sensu dzięki jego uczestnictwu w tajemnicy Wcielenia i ciągłym zjednoczeniu z Synem Bożym⁵⁵. Nie inaczej jest w przypadku ochrzczonych w Kościele, którzy osiągają świętość, żyjąc na co dzień w relacji z Jezusem. Jest to życie pełnią miłości, którą Bóg komunikuje ludziom w swoim umiłowanym Synu⁵⁶.

Św. Alfons przypisuje duże znaczenie ojcostwu Józefa, ale bardziej dostrzega w nim misję i wyróżnienie niż wzór wypełniania funkcji rodzicielskiej. Wynika to zapewne ze specyfiki sytuacji i szczególnej odpowiedzialności, jaką Józef wziął na siebie, sprawując rodzicielską pieczę nad Zbawicielem. Ponadto jest on kimś, kto w bliskości Syna Bożego dorasta do pełni wiary i świętości. Jan Paweł II dostrzega tu wzajemny wpływ Syna na ojca i ojca na Syna, dzięki czemu Józef może wzrastać w miłości⁵⁷. Tymczasem w nauczaniu papieża Franciszka Józef pełni funkcję wychowawcy, gdyż to „w szkole Józefa Jezus uczy się wypełniać wolę Ojca”⁵⁸. W ten sposób na pierwszy plan wysuwa się ludzkie ojcostwo Józefa, którego sam Bóg przygotował do wypełnienia tego zadania, udzielając mu mocy Ducha Świętego i odpowiednich darów, aby mógł otoczyć Jezusa miłością i czułością⁵⁹.

W nauczaniu Jana Pawła II dotyczącym osoby św. Józefa relacje łączące Syna Bożego z Jego ziemskim opiekunem nie są jednak ograniczone do sfery czysto wychowawczej. Co więcej, w ich opisie na pierwszy plan wysuwa się ich charakter duchowy i nadprzyrodzony. Wypełniając rolę ojca, Józef ma sposobność codziennego przebywania z tajemnicą „od wieków ukrytą w Bogu”,

⁵² GE, nr 7 i 14.

⁵³ RC, nr 30.

⁵⁴ PC, nr 5.

⁵⁵ RC, nr 1.

⁵⁶ LG, nr 40; GE, nr 21.

⁵⁷ RC, nr 27; J. Jezierski, *Św. Józef w adhortacji apostolskiej Jana Pawła II Redemptoris Custos*, w: *Św. Józef w wierze, kulcie, teologii i sztuce. Perspektywa regionalna i uniwersalna*, red. J. Jezierski, K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, Olsztyn 2012, s. 224.

⁵⁸ PC, nr 3.

⁵⁹ RC 21; PC, nr 2.

która „znalazła mieszkanie” w jego domu⁶⁰. „Więź, która połączyła go najściślej z Chrystusem, jest szczytem wszelkiego wybrania i przeznaczenia (por. Rz 8, 28–29)”⁶¹. Przypomina to słowa Świętego z Neapolu, który w relacji Józefa z Jezusem widział sposób oddawania czci Bogu przez człowieka i źródło jego rozwoju duchowego. Również w tym duchu naucza Franciszek, podkreślając, że bez więzi z Jezusem, czyli o własnych siłach, człowiek nie jest w stanie wzrastać w szczęściu i świętości⁶².

Zarówno w tekstach Doktora Najgorliwszego, jak i we współczesnym nauczaniu Kościoła na temat doskonałości chrześcijańskiej i osoby św. Józefa pojawia się kwestia utożsamienia się z Chrystusem i upodobnienia się do Niego⁶³. „Miarą świętości jest to, jak wiele jest w naszym życiu z Chrystusa, oraz na ile, mocą Ducha Świętego, kształtujemy nasze życie na podobieństwo Jego życia”⁶⁴. Chodzi zwłaszcza o życie pełnią miłości, która jest darem Ducha Świętego. Św. Józef jest człowiekiem, który całkowicie składa siebie w darze⁶⁵. Owocuje w nim ta sama miłość, która doprowadziła Jezusa do złożenia siebie w ofierze za zbawienie świata (por. J 17,19; Hbr 10, 10). Józef – podobnie jak jego małżonka Maryja – jest doskonałym uczniem Syna Bożego, którego słowa wypełnia i którego śladami podąża⁶⁶.

Założyciel redemptorystów dostrzega w życiu Józefa doniosłe znaczenie więzi łączącej go z Maryją. Jan Paweł II oraz Franciszek wskazują na charakter tej więzi, gdy podkreślają jedność wiary świętych małżonków i ich gotowość do kierowania się w życiu wolą Bożą⁶⁷. Zarówno Józef, jak i Maryja są otwarci na Boże objawienie i na powołanie rodzicielskie, którym pragnie obdarzyć ich Stwórca. W ten sposób rodzi się wspólnota świętego życia, w której obecne jest zarówno wyrzeczenie się naturalnej miłości małżeńskiej, jak i pragnienie poświęcenia się Jego służbie⁶⁸.

Z powyższych obserwacji wynika, że sylwetka duchowa św. Józefa nakreślona przez Patrona spowiedników i moralistów w swoich zasadniczych rysach

⁶⁰ RC, nr 25.

⁶¹ RC, nr 7.

⁶² ChV, nr 158.

⁶³ K. Parzych-Blakiewicz, *Warmińska hagiologia (2010–2018)*, „Studia Elbląskie” 2019, nr 20, s. 286.

⁶⁴ GE, nr 21.

⁶⁵ RC, nr 26; PC, nr 7.

⁶⁶ PC, nr 5–7; M. Żmudziński, *St Joseph's Faith in the Awareness of the Contemporary Church*, w: *Mary and Joseph at the Origins of Christian Culture*, red. K. Parzych-Blakiewicz, J.M. Wojtkowski, Olsztyn 2012, s. 106.

⁶⁷ RC, nr 4; AL, nr 65.

⁶⁸ RC, nr 26.

dalej pozostaje wzorem świętości. Również w nauczaniu posoborowym papieży ziemski opiekun Jezusa daje doskonały przykład miłości chrześcijańskiej, gdyż otwarty na Bożą miłość, wypływającą z człowieczeństwa Chrystusa, odpowiada na nią swoją czystą, ofiarną miłością⁶⁹. Magisterium kościelne wskazuje na cechy umożliwiające mu wierne wypełnienie jego powołania, a także zdolność do połączenia działania z kontemplacją. Zarówno św. Alfons, jak i ostatni papież podkreślają znaczenie więzi łączącej Józefa z Jezusem i Maryją oraz jego podobieństwo do Nich. We współczesnym nauczaniu Kościoła bardziej niż w tekstach Alfonsjańskich zdaje się być podkreślone ojcostwo Józefa w aspekcie powinności wychowawczych, co może wynikać z kryzysu dotykającego współczesne rodziny jako środowiska formacji młodego pokolenia.

* * *

Mimo upływu lat nauka św. Alfonsa Marii de Liguoriego o powołaniu wszystkich ochrzczonych do świętości i sposobach jej osiągnięcia nie straciła na aktualności. Także ukazana przez niego sylwetka duchowa św. Józefa pozostaje niezmiennie wzorem doskonałości chrześcijańskiej dla wierzących w Chrystusa. Zawsze bowiem fundamentem świętości ochrzczonych jest miłość do Jezusa, która wypełniała również relację łączącą Józefa z Nazaretu z Synem Bożym, oddanym mu pod opiekę.

W bardzo podobny, żeby nie powiedzieć identyczny sposób ukazują postać ziemskiego opiekuna Jezusa w swoich dokumentach papieże św. Jan Paweł II i Franciszek. Chociaż analizowane teksty doktora Kościoła mają charakter praktyczny (budzenie pobożności), a nie doktrynalny, wyłania się z nich pełny obraz świętości Józefa jako wiernego sługi w dziele odkupienia, męża sprawiedliwego i cierpliwego wykonawcy woli Bożej. Jednym z powodów sprawiających to, że Alfonsjańskie spojrzenie na osobę ziemskiego ojca Syna Bożego ma ponadczasowy charakter, jest przywiązanie Świętego z Neapolu do nauki Pisma Świętego i Tradycji, a także umiejętność czerpania z ponadczasowej mądrości autorów duchowych, dzielących się w swoich tekstach z czytelnikami owocami refleksji teologicznej i doświadczeniem wiary.

Świętość, o której mówią Założyciel redemptorystów i posoborowi papieży, nie jest zwyczajnym efektem wysiłków człowieka, ale darem Boga. To Bóg – tak jak było w przypadku Józefa z Nazaretu – udziela człowiekowi swojej łaski, okazuje miłość i umacnia Duchem Świętym, aby mógł wypełnić swoją życiową misję. Zasługą człowieka jest to, że odpowiada na Boże powołanie i aktywnie

⁶⁹ RC 27; PC, nr 7.

uczestniczy w budowaniu królestwa Bożego na ziemi. Tym samym przyczynia się nie tylko do urzeczywistniania Ewangelii w świecie, ale także sprawia, że staje się on bardziej ludzki.

Bibliografia

- Bazielich A., *Spiritualità di S. Alfonso M. de Liguori. Studio storico-teologico*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1983, nr 31, s. 331–372.
- Billy D.J., *Simple, Heartfelt Words. Preaching in the Alphonsian Tradition*, Liguori (Missouri) 2006.
- Capone D., *Sant’Alfonso missionario*, Napoli 1987.
- Châtellier L., *La mission populaire: annonce prophetique du salut*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 91–111.
- Colón León J.R., *La oración de petición en la doctrina de San Alfonso Maria de Liguori. Estudio histórico-teológico*, Roma 1986.
- Durrwell F.-X., *Copiosa apud Eum redemptio*, „Revertimini ad fontes” 1996, nr 3, s. 78–80.
- Häring B., *Moralność dla odkupionych. Idea odkupienia u św. Alfonsa de Liguori*, „Revertimini ad fontes” 1996, nr 1, s. 5–19.
- Hitz P., *Alfons von Liguori – Kirchenlehrer der Seelsorge*, „Anima” 1946, nr 1, s. 59–68.
- Jeziński J., *Św. Józef w adhortacji apostołskiej Jana Pawła II Redemptoris Custos*, w: *Św. Józef w wierze, kulcie, teologii i sztuce. Perspektywa regionalna i uniwersalna*, red. J. Jeziński, K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, Olsztyn 2012, s. 219–226.
- Kennedy T., *Did St. Alphonsus Practice Practical Theology? „Per venire dunque alla pratica”. Practice or Pragmatism?*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 155–167.
- Lettera apostolica Spiritus Domini del Sommo Pontefice Giovanni Paolo in occasione del bicentenario della morte di Sant’Alfonso Maria de’ Liguori* (1.08.1987), https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/it/apost_letters/1987/documents/hf_jp-ii_apl_19870801_spiritus-domini.html.
- Majorano S., *Charyzmat obfitego Odkupienia*, „Revertimini ad fontes” 1996, nr 1, s. 21–33.
- Majorano S., *Il popolo chiave pastorale di S.Alfonso*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 71–89.
- Messaggio del Santo Padre Francesco in occasione del 150.mo anniversario della proclamazione di Sant’Alfonso Maria de’ Liguori Dottore della Chiesa*, https://www.vatican.va/content/francesco/it/messages/pont-messages/2021/documents/papa-francesco_20210323_messaggio-santalfonso.html.

- Parzych-Blakiewicz K., *Warmińska hagiologia (2010–2018)*, „Studia Elbląskie” 2019, nr 20, s. 285–300.
- Raponi S., *La chiamata universale alla santità in S. Alfonso. Il caso delle donne sposate*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 169–204.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Considerazioni sopra le virtù e pregi di S. Teresa*, w: *Opere di S. Alfonso Maria de Liguori*, t. II, Torino 1846, s. 433–466.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Del gran mezzo della preghiera*, w: S. Alfonso Maria de Liguori, *Opere ascetiche*, t. II, Roma 1962, s. 3–178.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Le Glorie di Maria*, Roma 1797.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Modo di conversare continuamente ed alla familiare con Dio*, w: S. Alfonso Maria de Liguori, *Opere ascetiche*, t. I, Roma 1933, s. 313–334.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Pratica di amar Gesù Cristo*, w: S. Alfonso Maria de Liguori, *Opere ascetiche*, t. I, Roma 1933, s. 1–243.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Sermone nella festa di san Giuseppe*, w: S. Alfonso Maria de Liguori, *Discorsi sacri morali o sia sermoni compendiaty per tutte le domeniche dell'anno*, Bassano 1793, s. 260–264.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Settenario di meditazioni in onore di S. Giuseppe per li sette giorni precedenti alla sua festa*, w: S. Alfonso Maria de Liguori, *Opere ascetiche*, t. X, Roma 1968, s. 325–349.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Theologia moralis. Adjuncta in calce perutili instructione ad praxim confessoriorum*, t. I, Bassano 1832.
- S. Alfonso Maria de Liguori, *Via della salute*, w: S. Alfonso Maria de Liguori, *Opere ascetiche*, t. X, Roma 1968, s. 2–322.
- Velocci G., *Cristo: centro della spiritualità alfonsiana*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1997, nr 45, s. 41–69.
- Vidal M., *La imagen de Dios en la tradición redentorista*, „Spicilegium Historicum CSsR” 1998, nr 46, s. 263–286.
- Żmudziński M., *St Joseph's Faith in the Awareness of the Contemporary Church*, w: *Mary and Joseph at the Origins of Christian Culture*, red. K. Parzych-Blakiewicz, J.M. Wojtkowski, Olsztyn 2012, s. 99–108.

Wykaz skrótów

- AL – Franciszek, Posynodalna adhortacja o miłości w rodzinie *Amoris laetitia*, Rzym 2016.
- ChV – Franciszek, Posynodalna adhortacja do młodych i całego Ludu Bożego *Christus vivit*, Rzym 2019.
- GE – Franciszek, Adhortacja apostołska o powołaniu do świętości w świecie współczesnym *Gaudete et exsultate*, Rzym 2018.
- LG – Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, Rzym 1964.

PC – Franciszek, List apostolski z okazji 150. rocznicy ogłoszenia Świętego Józefa Patronem Kościoła Powszechnego *Patris corde*, Rzym 2020.

RC – Jan Paweł II, Adhortacja apostolska o świętym Józefie i jego posłannictwie w życiu Chrystusa i Kościoła *Redemptoris Custos*, Rzym 1989.

Streszczenie

Wzór doskonałości chrześcijańskiej.

Św. Józef w tekstach św. Alfonsa Marii de Liguoriego

Św. Alfons Maria de Liguori (1696–1787), doktor Kościoła i założyciel Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela, wiele uwagi w swoich pismach poświęcił chrześcijańskiej drodze do świętości. Ukazywał w nich wierzącym, jak modlić się i naśladować Jezusa w codzienności. Dwa teksty poświęca wyłącznie osobie św. Józefa: *Siedem medytacji ku czci św. Józefa na siedem dni poprzedzających jego święto* oraz *Kazanie na uroczystość św. Józefa*. Celem artykułu jest ukazać, w jaki sposób św. Józef widziany oczami św. Alfonsa uosabia chrześcijański ideał świętości propagowany przez Doktora Najgorliwszego. Porównując obraz Opiekuna Syna Bożego nakreślony przez Świętego z Neapolu z sylwetką św. Józefa ukazaną we współczesnych dokumentach papieskich, można stwierdzić, czy i w jakiej mierze Alfonsjański wzór świętości pozostaje aktualny w czasach współczesnych.

Summary

A model of Christian perfection.

St. Joseph in the texts of St. Alphonsus Maria de Liguori

St. Alphonsus Maria de Liguori (1696–1787), Doctor of the Church and founder of the Congregation of the Most Holy Redeemer, devoted much attention in his writings to the Christian path to holiness. In his works, he showed believers how to pray and follow Jesus Christ in everyday life. Two texts are dedicated exclusively to the person of St. Joseph: *Seven meditations in honour of St. Joseph for the seven days before his feast* and *The sermon for the feast of St. Joseph*. The aim of the article is to show how St. Joseph – presented in the writings of St. Alphonsus – personifies the Christian ideal of holiness promoted by Doctor the Most Zealous. Comparing the image of the Guardian of the Son of God drawn by the Saint from Naples with the figure of St. Joseph, described in contemporary papal documents, it can be stated whether and to what extent the Alphonsian pattern of holiness remains valid in modern times.